

**Informacje o charakterze ilościowym i jakościowym
dotyczące adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Jaworze
według stanu na dzień: 31.12.2019 roku**

Spis treści:

I. Wstęp	4
II. Informacje ogólne o Banku	4
III. Oświadczenie Zarządu.....	5
IV. Zasady zarządzania.....	5
V. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 CRR.....	8
1. Ogólne informacje w zakresie zarządzania ryzykiem.....	8
2. Ryzyko kredytowe	14
3. Portfel detalicznych ekspozycji kredytowych.....	17
4. Ryzyko koncentracji.....	18
5. Ryzyko płynności.....	21
6. Ryzyko kapitałowe.....	22
7. Ryzyko braku zgodności.....	24
8. Ryzyko modeli	25
VI. Fundusze własne- art. 437 CRR	25
VII. Wymogi kapitałowe - art. 438 CRR	27
VIII. Adekwatność kapitałowa	30
IX. Bufory kapitałowe – art. 440 CRR.....	32
X. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441 CRR	33
XI. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 CRR	33
XII. Aktywa wolne od obciążeń - art. 443 CRR.....	35
XIII. Korzystanie z ECAI – art. 444 CRR	35
XIV. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 CRR	35
XV. Ryzyko operacyjne – art. 446 CRR	35
XVI. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 CRR.....	38
XVII. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 CRR	41
XVIII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 CRR.....	44
XIX. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 CRR	44
XX. Dźwignia finansowa – art. 451 CRR	48
XXI. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 CRR	50

XXII. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 CRR.....	50
XXIII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 CRR.....	52
XXIV. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 CRR.....	52
XXV. Informacje dodatkowe	52

Załącznik nr 1 Oświadczenie Zarządu Banku

I. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej Banku Spółdzielczego w Jaworze oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR” i innych rozporządzeń wykonawczych (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji, ustawy Prawo bankowe.

Bank dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji zawartych w niniejszym dokumencie.

Bank nie odstąpił od ujawnienia jakichkolwiek informacji, które uznałby za nieistotne, zastrzeżone lub poufne. Informacje, które nie są objęte badaniem sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów, zweryfikowane zostały przez właściwe komórki organizacyjne Centrali Banku.

Dane liczbowe zaprezentowane w niniejszym Informacji, odzwierciedlają stan na 31.12.2019 roku i o ile nie podano inaczej wyrażone zostały w tysiącach złotych.

Informacja prezentowana jest na stronie internetowej www.bs-jawor.pl.

II. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Jaworze z siedzibą 59-400 Jawor, ul. Wrocławska 2, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego pod numerem 0000111618 dla którego akta rejestrowe są przechowywane w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000509904.

Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie województwa dolnośląskiego. Siedziba Banku znajduje się w Jaworze na ulicy Wrocławskiej 2. Bank prowadzi działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:

- 1) Centrala – 59-400 Jawor ul. Wrocławska 2
- 2) Oddział w Jaworze – 59-400 Jawor ul. Wrocławska 2
- 3) Oddział w Strzegomiu – 58-150 Strzegom, Rynek 38
- 4) Oddział w Bolkowie – 59-420 Bolków, Rynek 1
- 5) Oddział w Paszowicach – 59-411 Paszowice, Paszowice 260
- 6) Oddział w Mściwojowie – 59- 407 Mściwojów, Mściwojów 40a
- 7) Oddział w Męcince – 59-424 Męcinka, Męcinka 10

- 8) Punkt Kasowy – 59-400 Jawor, ul. Gagarina 3
- 9) Punkt Kasowy – 59-430 Wądroże Wielkie, Wądroże Wielkie 174

Bank Spółdzielczy w Jaworze jest Bankiem z polskim kapitałem.

Bank dąży do uzyskania mocnej pozycji banku lokalnego, między innymi poprzez wzmocnienie wizerunku i zaspokajanie potrzeb finansowych lokalnego społeczeństwa.

Jest wyposażony w wykwalifikowaną i doświadczoną kadrę, nowoczesne zaplecze techniczne i rozbudowaną sieć placówek. Bank posiada sześć oddziałów oraz dwa punkty kasowe. Klienci Banku korzystają również z usługi bankowości elektronicznej oraz 3 bankomatów należących do Banku.

Bank Spółdzielczy w Jaworze zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, zapewniającego płynność oraz wypłacalność jego uczestników.

W okresie objętym sprawozdaniem nie nastąpiło połączenie Banku Spółdzielczego z innym bankiem.

Bank nie jest wobec innej instytucji podmiotem dominującym, ani podmiotem zależnym, tak więc nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

III. Oświadczenie Zarządu

Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze dotyczące zapewnienia, że stosowane w Banku systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, zawierające ogólny profil ryzyka Banku, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej „Informacji”.

IV. Zasady zarządzania

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego.

Członkowie Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze nie zajmują stanowisk dyrektorskich w związku z pełnioną funkcją.

Zasady rekrutacji oraz procedury wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej.

W Banku została wprowadzona procedura w zakresie dokonywania oceny odpowiedniości zwana „Polityką zapewnienia odpowiedniości w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego Jaworze”,

Wybór członków Zarządu zgodnie z Polityką odpowiedniości odbywa się na podstawie uregulowań prawnych. Dokonując wyboru Rada Nadzorcza kieruje się wiedzą na temat kandydata w zakresie doświadczenia, kwalifikacji, osobowości, predyspozycji w zdobywaniu wiedzy, umiejętności współpracy z zespołami ludzkimi oraz rozumienia celów stojących przed Bankiem w zakresie misji

i strategii zmierzających do osiągnięcia korzystnych wyników finansowych i zwiększenia funduszy własnych Banku z właściwą oceną i identyfikacją ryzyk bankowych. Dobór członków Zarządu dokonywany jest tak, aby zagwarantowany został odpowiedni udział osób, wykazujących się doświadczeniem, wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi w zakresie zarządzania Bankiem.

Polityka, o której mowa powyżej odnosi się również do oceny kandydatów na członków Zarządu i Rady Nadzorczej.

Ocena odpowiedniości członków Zarządu oraz Zarządu jako organu kolegialnego dokonywana jest przez Radę Nadzorczą raz w roku. Oceny dokonywane są przez Komisję do spraw ocen odpowiedniości powoływaną spośród Członków Rady Nadzorczej. Ocena za rok 2019 została dokonana przez Radę Nadzorczą w dniu 10 marca 2020 roku. Poszczególni członkowie Zarządu otrzymali ocenę pozytywną, a także Zarząd jako organ kolegialny. Informacja o dokonaniu oceny i jej wynikach została przekazana Zebraniu Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jaworze na posiedzeniu w dniu 26.08.2020 r .

W ramach indywidualnej oceny kandydata/członka Zarządu, Rada Nadzorcza ocenia spełnianie wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe, tj. jego rzeczywiste kwalifikacje jak i reputację, natomiast w ramach oceny kolegialnej Zarządu Banku działającego jako organ, Rada ocenia ostrożne i stabilne zarządzanie Bankiem, a także reputację Banku, jako pochodną działań członków Zarządu Banku.

Zarówno wykształcenie formalne, jak i przebieg ścieżki zawodowej potwierdziły wysokie kompetencje poszczególnych Członków Zarządu. Nie odnotowano także działań, które w jakikolwiek sposób mogłyby lub wpłynęły negatywnie na reputację Banku. W ocenie Rady Nadzorczej, Zarząd Banku jako organ kolegialny w 2019 roku zarządzał Bankiem w sposób ostrożny i stabilny.

Zarząd Banku posiada wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, związane z pełnioną funkcją, dając rękojmię prowadzenia działalności Banku Spółdzielczego z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych. Zakres kompetencji i obowiązków oraz zasady działania organów Banku określają:

- 1) Statut Banku;
- 2) Regulamin działania Rady Nadzorczej;
- 3) Regulamin działania Zarządu Banku.

Ocena odpowiedniości członków Rady Nadzorczej dokonywana jest raz w roku na Zebraniu Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jaworze. Ostatnia ocena za rok 2019 dokonana została w dniu 26.08.2020 r. przez Komisję do spraw ocen odpowiedniości wybraną spośród Przedstawicieli Zebrania Przedstawicieli. Wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej otrzymali ocenę pozytywną. Rada Nadzorcza jako organ kolegialny otrzymała ocenę pozytywną. Ocenie odpowiedniości poddawani są również kandydaci na członków Rady Nadzorczej.

W ramach indywidualnej oceny kandydata/członka Rady Nadzorczej podlegają ocenianie jego kwalifikacje, reputacja uczciwość i rzetelność (wymogi określone w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe), a także niezależność oraz wiedza i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.

Ocenie kolegialnej Rady Nadzorczej, działającej jako organ, podlega:

- 1) łączny poziom wiedzy, umiejętności i doświadczenia posiadanych przez poszczególnych członków Rady Nadzorczej Banku w odniesieniu do całej działalności Banku, umożliwiający przedstawianie swoich poglądów, wpływanie na proces podejmowania decyzji, zrozumienie działań podejmowanych przez Bank oraz głównych ryzyk w jego działalności,
- 2) poziom znajomości przez Radę Nadzorczą Banku jako całość tych dziedzin funkcjonowania Banku, za które członkowie są odpowiedzialni zbiorowo,
- 3) umiejętność nadzorowania Bankiem,
- 4) reputacja Banku, jako pochodna działań członków Rady Nadzorczej Banku,
- 5) spełnienie wymogu posiadania niezbędnej liczby członków niezależnych zapewniającej większość członków niezależnych w Komitecie Audytu.

Komitet ds. ryzyka.

Z uwagi na skalę działania Banku, nie powołano oddzielnego komitetu ds. ryzyk w skład, którego wchodziłoby członkowie Rady Nadzorczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 11.05.2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym, w Banku funkcjonuje Komitet Audytu.

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego.

W Banku funkcjonuje system zarządzania stanowiący zbiór zasad i mechanizmów, których zadaniem jest organizacja procesów decyzyjnych i ocena działalności bankowej. System zarządzania ma na celu zapewnienie legalności działania Banku oraz bezpieczeństwa zgromadzonych w nim środków przez ustalenie ryzyka powstającego w działalności Banku, monitorowanie go i zarządzanie nim oraz zapewnienie przestrzegania przepisów. Ma to wspomagać prawidłowe, efektywne i skuteczne kierowanie Bankiem przez jego organy. W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej.

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Jaworze, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów.

Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko oraz jego zmienności, zapewnia możliwość podejmowania przez Zarząd i Radę Nadzorczą decyzji , w tym odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Opracowywane w Banku raporty obejmują wszystkie rodzaje ryzyka uznane za istotne oraz system kontroli wewnętrznej. Zakres i częstotliwość raportowania są zróżnicowane w zależności od przepisów zewnętrznych, rekomendacji nadzorczych oraz bieżących potrzeb Banku. Zarząd Banku i Rada Nadzorcza otrzymuje poszczególne raporty w okresach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność raportów sporządzanych dla organów Banku zapewnia funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej.

V. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 CRR

1. Ogólne informacje w zakresie zarządzania ryzykiem

Na podstawie art. 435 ust. 1, lit. a-d Rozporządzenia CRR Bank informuje, że posiada niżej wymienione uregulowania dotyczące strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji za temat jej ujawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko.

Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust.1 lit. e).

Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1. lit. f), w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące poziomu ryzyka zawarta jest w „Ogólnej strategii zarządzania ryzykami”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej wewnętrzne regulacje: polityki, strategię oraz instrukcje.

Polityki określają:

- a) definicję ryzyka,
- b) poziom apetytu na ryzyko,
- c) główne zamierzenia Banku w celu ograniczania poziomu ryzyka,

Strategie określają:

- a) definicję ryzyka,
- b) analizę istotności ryzyka na podstawie opisanych poniżej kryteriów uznawania ryzyka za istotne,
- c) cele strategiczne banku,
- d) ogólny podział obowiązków, tylko w przypadku ryzyk uznanych za istotne.

Instrukcje zawierają:

- a) podział obowiązków i odpowiedzialności pracowników, stosownie do struktury organizacyjnej Banku,
- b) zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku,
- c) zasady zarządzania ryzykami bankowymi, w tym:
 - a. identyfikowania ryzyka,
 - b. pomiaru ryzyka,
 - c. monitorowania ryzyka,
 - d. kontroli ryzyka,
- d) zasady ograniczania ryzyka,
- e) zasady ustalania limitów i wyznaczania ich wielkości.

Zarządzanie ryzykami w Banku odbywa się na podstawie „Ogólnej strategii zarządzania ryzykami” przyjętej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku, która jest zgodna ze Strategią Banku Spółdzielczego w Jaworze i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji.

Ogólna strategia zarządzania ryzykami opisuje sposób zarządzania ryzykiem w Banku, kryteria uznawania ryzyka za istotne, zasady funkcjonowania systemu limitów oraz generalną skłonność do podejmowania ryzyka. Integralną częścią niniejszej strategii są strategie zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Niniejsza ogólna strategia została opracowana zgodnie z:

- 1) Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 2) Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r.
w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
- 3) Ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym,
- 4) Rekomendacja H dotycząca systemu kontroli wewnętrznej.

Strategia zarządzania poszczególnymi ryzykami w Banku Spółdzielczym w Jaworze zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić. Cele te mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limity wewnętrzne, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się

warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:

- 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa;
- 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. W przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.

Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Zgodnie z art. 9 Ustawy Prawo bankowe w ramach systemu zarządzania w banku funkcjonuje co najmniej:

- 1) system zarządzania ryzykiem,
- 2) system kontroli.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem, zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

- 1) **pierwsza linia obrony** – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii.
- 2) **druga linia obrony** – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach

prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii;

- 3) **trzecia linia obrony** – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona została funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Główną odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem (zarządzanie na pierwszym poziomie), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, standardami rynkowymi, regulacjami wewnętrznymi Banku, z uwzględnieniem Strategii zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą, ponoszą operacyjne/biznesowe jednostki/komórki organizacyjne.

Pracownicy Banku zobowiązani są do znajomości oraz do stosowania w codziennej pracy wprowadzonych i obowiązujących ich mechanizmów kontroli ryzyka i mechanizmów kontrolnych, a także odpowiednio do niezależnego monitorowania ich przestrzegania.

Rada Nadzorcza sprawuje m.in. nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i utrzymania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny Banku, a także corocznie ocenia ich adekwatności i skuteczność.

W celu realizacji tych zadań Rada Nadzorcza w szczególności:

- 1) wybiera spośród swoich członków Komitet Audytu,
- 2) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje (tj. wiedzę, doświadczenie, umiejętności) do sprawowania wyznaczonych im funkcji,

- 3) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją przez nich zadań w zakresie systemu zarządzania,
- 4) zatwierdza cele strategiczne oraz apetyt na ryzyko, a także monitoruje ich przestrzeganie,
- 5) pełni nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem strategii, polityk, procedur i planów, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem, szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego oraz dokonywania przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego, a także pełni nadzór nad ich przestrzeganiem.

Zarząd Banku m.in. wprowadza oraz zapewnia adekwatne i skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem, szacowania kapitału wewnętrznego, utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny oraz dokonywania przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego, w szczególności przez:

- 1) wprowadzenie zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą struktury organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, wprowadzającej podział zadań umożliwiający skuteczne ich wykonywanie oraz zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie zarządzania od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie, zapewniającej unikanie konfliktu interesów i powiązań personalnych,
- 2) dokonywanie okresowego przeglądu struktury organizacyjnej Banku w celu dokonania oceny skuteczności przyjętych rozwiązań z perspektywy zarządzania Bankiem,
- 3) opracowanie, przyjęcie i powiązanie Strategii działania Banku z systemem zarządzania ryzykiem, systemem kontroli wewnętrznej, polityką wynagrodzeń oraz procesem szacowania kapitału wewnętrznego i utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny Banku,
- 4) opracowanie, przyjęcie i wdrożenie Strategii zarządzania ryzykiem, polityk dotyczących zarządzania ryzykiem istotnym, procedur w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego oraz dokonywania przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego,
- 5) zapewnianie wdrożenia procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie ich przestrzegania,
- 6) określanie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka, a także zapewnienie oszacowania kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka,
- 7) nadzorowanie wielkości i profilu ryzyka w Banku oraz zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie,

- 8) ustanawianie zasad raportowania,
- 9) zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa oraz standardami rynkowymi,
- 10) wprowadzanie niezbędnych korekt i udoskonaleń systemu zarządzania ryzykiem oraz procesu szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym oraz adekwatnością kapitałową Banku sprawuje **Prezes Zarządu Banku.**

System zarządzania ryzykiem w Banku dostosowany jest do profilu, skali i złożoności ryzyka oraz podlega bieżącemu dostosowywaniu do nowych czynników i źródeł ryzyka.

Wewnętrzne procedury, limity oraz metody identyfikacji i pomiaru ryzyka, w tym założenia testów warunków skrajnych, podlegają weryfikacji w celu dostosowania ich do przepisów prawa i standardów rynkowych, potrzeb Banku, w tym zmian wielkości i profilu ryzyka Banku oraz otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa.

W Banku funkcjonuje wyznaczona komórka pełniąca funkcję do spraw zgodności, podlegająca bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku **Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności.**

Niezależność Samodzielnego stanowiska ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności została zapewniona poprzez:

- 1) zapewnienie odpowiedniego usytuowania w strukturze organizacyjnej Banku, tj. komórka ta podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku;
- 2) komórka ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu Banku;
- 3) komórka ds. zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas omawiania zagadnień związanych z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub kontrolami zewnętrznymi;
- 4) komórka ds. zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu, w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym;
- 5) wynagrodzenie pracownika komórki ds. zgodności, w zakresie wynagrodzenia zmiennego, nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez niego obszarach działalności Banku.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, a także rzeczywisty i/lub potencjalny wpływ na wynik finansowy oraz kapitały (fundusze), najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka uznanym przez Bank za ryzyko istotne **jest ryzyko kredytowe**, zawierające w sobie ryzyko rezydualne.

Jednocześnie w Banku zidentyfikowano również inne istotne rodzaje ryzyka takie jak:

- 1) ryzyko koncentracji,
- 2) ryzyko stopy procentowej,
- 3) ryzyko operacyjne w tym ryzyko modeli,
- 4) ryzyko płynności,
- 5) ryzyko biznesowe,
- 6) ryzyko kapitałowe,
- 7) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

2. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązywaniem się kontrahenta Banku z zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest zwiększenie bezpieczeństwa działalności kredytowej, poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością pozwalającą zrealizować planowany wynik finansowy Banku oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Bank stara się ograniczać ryzyko kredytowe poprzez skuteczne zarządzanie nim, a w szczególności przez:

- 1) opracowanie procedur zawierających szczegółowe zasady pomiaru, monitorowania i oceny ryzyka portfela kredytowego,
- 2) określenie poziomu apetytu na ryzyko kredytowe,
- 3) zapewnienie skuteczności technik ograniczania ryzyka kredytowego,
- 4) bieżące monitorowanie ryzyka i minimalizowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Bank Spółdzielczy w Jaworze wprowadził następujące regulacje wewnętrzne, zawierające zasady zarządzania ryzykiem kredytowym:

- 1) w ramach ogólnego ryzyka kredytowego i ryzyka rezydualnego:
 - a. Politykę zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - b. Strategię zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - c. Instrukcję zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 2) w ramach ryzyka portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie:
 - a. Politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
 - b. Strategię zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - c. Instrukcję zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
 - d. Politykę pozyskania długoterminowych źródeł finansowania;
- 3) w ramach ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych:
 - a. Politykę zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - b. Strategię zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
 - c. Instrukcję zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje następujące etapy:

- 1) identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
- 2) ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity),
- 3) monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- 4) wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- 5) wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 6) kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty dostarczane przez klientów oraz prawidłowym zabezpieczeniu ekspozycji kredytowej poprzez stosowanie standardów kredytowych zgodnych z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującymi zwrotność kredytów,
- 2) wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych,
- 3) ograniczeniu wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
- 4) bieżącym monitoringiem kredytowym,

- 5) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw,
- 6) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,
- 7) rozdzieleniu funkcji budowy metod statystycznych oceny zdolności kredytowej od działalności sprzedażowej,
- 8) kontroli kredytowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji),
- 2) analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- 3) monitorowania rynku podstawowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.
- 4) analizy struktury podmiotowej i produktowej portfela kredytowego.
- 5) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.
- 6) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) prawidłowym przepływie informacji,
 - b) organizacji bezpiecznego systemu podejmowania decyzji kredytowych,
 - c) rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka, poprzez wdrożenie zasady, że ocenę ryzyka przeprowadza Zarząd lub jego pełnomocnicy z wykorzystaniem dokumentacji opracowanej przez pracownika kredytowego, w oparciu o zatwierdzone przez Zarząd regulacje,
 - d) odpowiednim doborze i szkoleniu personelu,
 - e) nadzór nad ryzykiem kredytowym sprawuje Prezes Zarządu,
 - f) organizacji odpowiedniego systemu kontroli i audytu.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Raporty zawierają zestawienie liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań.

Analiza kwartalna przeprowadzana jest według stanu na ostatni dzień kwartału. Wyniki pomiarów zestawiane są w celach porównawczych z kwartałem poprzednim i analogicznym roku poprzedniego.

Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Wiceprezes Zarządu nadzorujący pion handlowy, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu. Zwiększenie bezpieczeństwa

działalności kredytowej Bank planuje osiągnąć poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku.

3. Portfel detalicznych ekspozycji kredytowych

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych ma na celu zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela detalicznych ekspozycji i stworzenie bezpiecznej struktury tego portfela. Istotnym elementem ww. ryzyka jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej klienta oraz wiarygodność wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

Proces zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych obejmuje w szczególności:

- 1) analizę struktury produktowej, jakości detalicznych ekspozycji kredytowych oraz poziomu i adekwatności rezerw,
- 2) ustalenie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) wymogi dokumentowe w zakresie badania zdolności i wiarygodności kredytowej,
- 4) korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
- 5) system uprawnień do akceptacji ryzyka,
- 6) ograniczanie strat poprzez zabezpieczenie detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 7) odpowiednie administrowanie detalicznymi ekspozycjami kredytowymi,
- 8) procesy monitorowania detalicznych ekspozycji kredytowych i dochodzenia roszczeń,
- 9) przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 10) zastosowanie narzędzi wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej oraz zarządzanie ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Proces jest zgodny z wymaganiami Rekomendacji T.

Raportowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach kwartalnych. Pewne typy raportów wykonywane są z częstotliwością roczną (testy warunków skrajnych, analiza wyznaczania maksymalnego stosowanego w Banku poziomu Dtl).

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym, system limitów oraz przyjęte zasady udzielania i monitorowania kredytów.

Stosowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka tego obszaru. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania detalicznych ekspozycji kredytowych przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

4. Ryzyko koncentracji

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań – jest to ryzyko nie wykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku, których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:

- 1) pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- 2) tego samego sektora gospodarczego (branży),
- 3) tego samego rodzaju zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia kredytowego.

W zakresie ryzyk Filaru II, Bank bada istotność ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

- 1) koncentracji dużych zaangażowań – Bank zalicza zaangażowania Banku równe lub przekraczające 10% posiadanych na datę analizy funduszy własnych Banku. Jeżeli suma wszystkich zaangażowań przekracza ustalony limit, Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka.
- 2) koncentracji w sektorze gospodarki – podstawą zakwalifikowania ekspozycji kredytowej, do danej branży wg Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej osób fizycznych jest rodzaj przeważającej działalności kredytobiorcy, wymieniony w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON). Bank wyznacza stopień koncentracji zaangażowania wobec poszczególnych sektorów poprzez wyliczenie dla każdego sektora różnicy pomiędzy kwotą zaangażowania, a wartością graniczną (limitem).
- 3) koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych – miarą koncentracji z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia jest odniesienie zaangażowań w portfelu kredytowym zabezpieczonych danym rodzajem zabezpieczenia do funduszy własnych Banku,
- 4) koncentracji zaangażowania w jednorodny instrument finansowy – miarą poziomu koncentracji zaangażowań jest skala udziału zaangażowania z tytułu danego instrumentu finansowego w sumie bilansowej powiększonej o wielkość udzielonych zobowiązań pozabilansowych,

- 5) koncentracji geograficznej – Bank wyznacza stopień koncentracji zaangażowań wobec regionu geograficznego poprzez wyliczenie różnicy pomiędzy kwotą zaangażowania, a wartością graniczną (limitem).

Bank, przy ustalaniu przestrzegania limitów koncentracji zaangażowań, uwzględnia zaangażowania według wartości, w kwotach ustalonych dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego. Bank zalicza zaangażowanie wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie równe lub przekraczające 10% funduszy własnych banku. Przyjęty limit koncentracji sumy „dużych” zaangażowań Bank ustanowił na poziomie 300% funduszy własnych Banku.

W 2019 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji.

Ryzyko koncentracji przyjętych form zabezpieczeń

Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Miarą koncentracji z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia jest odniesienie zaangażowań w portfelu kredytowym zabezpieczonych danym rodzajem zabezpieczenia do funduszy własnych Banku. Kwotę przyjętych zabezpieczeń ogranicza się do wysokości, aktualnej na dzień analizy, wielkości zabezpieczonej ekspozycji brutto.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny poprzez:

- 1) analizę skuteczności zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem hipoteki na nieruchomości w ramach zarządzania ryzykiem rezydualnym;
- 2) ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczonych hipotecznie;
- 3) monitoring ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz rynkowych cen nieruchomości zgodnie z przyjętymi w Banku w tym zakresie regulacjami;
- 4) analizę wpływu wzrostu rynkowych stóp procentowych na spłacalność kredytów poprzez analizę przyczyn każdego przypadku braku spłat kredytów z tytułu wzrostu oprocentowania;
- 5) analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku, zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności;
- 6) ocenę wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka Banku według procedur przyjętych w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) wyznaczenie i monitorowanie maksymalnego wskaźnika LtV.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku z wykorzystaniem danych i analiz udostępnionych w mediach.

Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli.

W roku 2019 w Banku obowiązywały następujące regulacje dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi:

- 1) Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności;
- 2) Instrukcja zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych;
- 3) Instrukcja monitoringu zabezpieczeń.

Zabezpieczenie wierzytelności ma na celu zapewnienie zwrotu należności Banku w szczególności z tytułu udzielonego kredytu wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.

Podstawowe zabezpieczenia, jakie Bank Spółdzielczy w Jaworze stosował to:

- 1) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- 2) hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej ,
- 3) zastaw rejestrowy,
- 4) poręczenie wekslowe,
- 5) cesja praw z umów ubezpieczenia,
- 6) ubezpieczenie kredytobiorcy na życie,
- 7) weksel in blanco,
- 8) oświadczenie o poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego.

Ryzyko koncentracji w sektor gospodarki

Bank bada i ustala limity koncentracji zaangażowań w ten sam sektor gospodarczy. Limit w dominującym sektorze „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”, wykorzystano w roku 2019 na poziomie 50,48%. Limit 450% funduszy własnych dla tego sektora nie został przekroczony. W związku z tym zgodnie z procedurą ICAAP Bank nie tworzy dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka koncentracji w sektor gospodarki z uwagi na niski poziom istotności ryzyka.

Ryzyko koncentracji geograficznej

Działalność Banku zgodnie ze Statutem prowadzona jest na terenie województwa dolnośląskiego.

5. Ryzyko płynności

Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Utrzymywany przez Bank poziom płynności musi być dostosowany do rodzaju i rozmiarów prowadzonej działalności i winien zapewniać posiadanie lub łatwy dostęp do środków finansowych w wysokości zapewniającej pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów Banku.

Dla zapewnienia zdolności do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych Bank stosuje proces zarządzania płynnością finansową. Bank monitoruje płynność finansową za pomocą analizy ryzyka płynności w okresach miesięcznych, oraz wyznaczenie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności – codziennie.

Celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych. Do istotnych celów polityki Banku w zakresie płynności zalicza się także monitorowanie czynników stanowiących potencjalne zagrożenie dla płynności Banku, zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- 1) płynności,
- 2) bezpieczeństwa,
- 3) rentowności.

Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystanie instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający:

- 1) debet dopuszczalny,
- 2) limit zaangażowania finansowego.

Zgodnie z artykułem 94 ust. 2 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym, normy płynności krótkoterminowej (M1 i M2 w zależności od wielkości banku) wynikające z uchwały nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, przestały obowiązywać, wobec pełnego wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018 r. normy LCR na poziomie 100%. Natomiast normy płynności długoterminowej (odpowiednio M2 oraz M3 i M4) określone w ww. uchwale KNF obowiązują do momentu, gdy znajdzie zastosowanie akt delegowany dotyczący normy NSFR.

Nadzorcze miary płynności	Wartość minimalna	Wartość na dzień:	
		31.12.2018	31.12.2019
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M2)	1,00	2,47	2,61

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku zawiera następujące elementy:

- 1) wyznaczanie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności,
- 2) wyznaczanie i utrzymywanie normy krótkoterminowej (LCR),
- 3) zarządzanie płynnością śróddzienną,
- 4) wyznaczanie i sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- 5) ustalanie i wyznaczanie wskaźników wczesnego ostrzeżenia,
- 6) pomiar i analiza ryzyka, monitorowanie płynności oraz kontrola przestrzegania limitów wewnętrznych,
- 7) konstruowanie i przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 8) reakcja na zagrożenia dla utrzymania płynności, uruchomienie i realizacja planów i procedur awaryjnych,
- 9) kontrola i weryfikacja poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności,
- 10) modyfikacja przyjętych założeń oraz metod.

Politykę, strategię oraz instrukcję zarządzania ryzykiem płynności w Banku opracowuje Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz. Powyższe regulacje przyjmuje Zarząd Banku następnie dokumenty przedkładane są do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej Banku.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz odpowiedzialny jest za przegląd i aktualizację regulacji dotyczących zarządzania płynnością przynajmniej raz w roku.

Zarządzanie płynnością objęte jest systemem mechanizmów kontrolnych uwzględniających wszystkie elementy tego procesu, a zwłaszcza ocenę przyjętych narzędzi pomiaru, ocenę realizacji polityki Banku, system kompetencji i odpowiedzialności, mechanizmy informacyjno-sprawozdawcze stosowane na poszczególnych szczeblach zarządzania.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego celem funkcjonowania jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

6. Ryzyko kapitałowe

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka Filaru I tj., zgodnie z Uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej; analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe

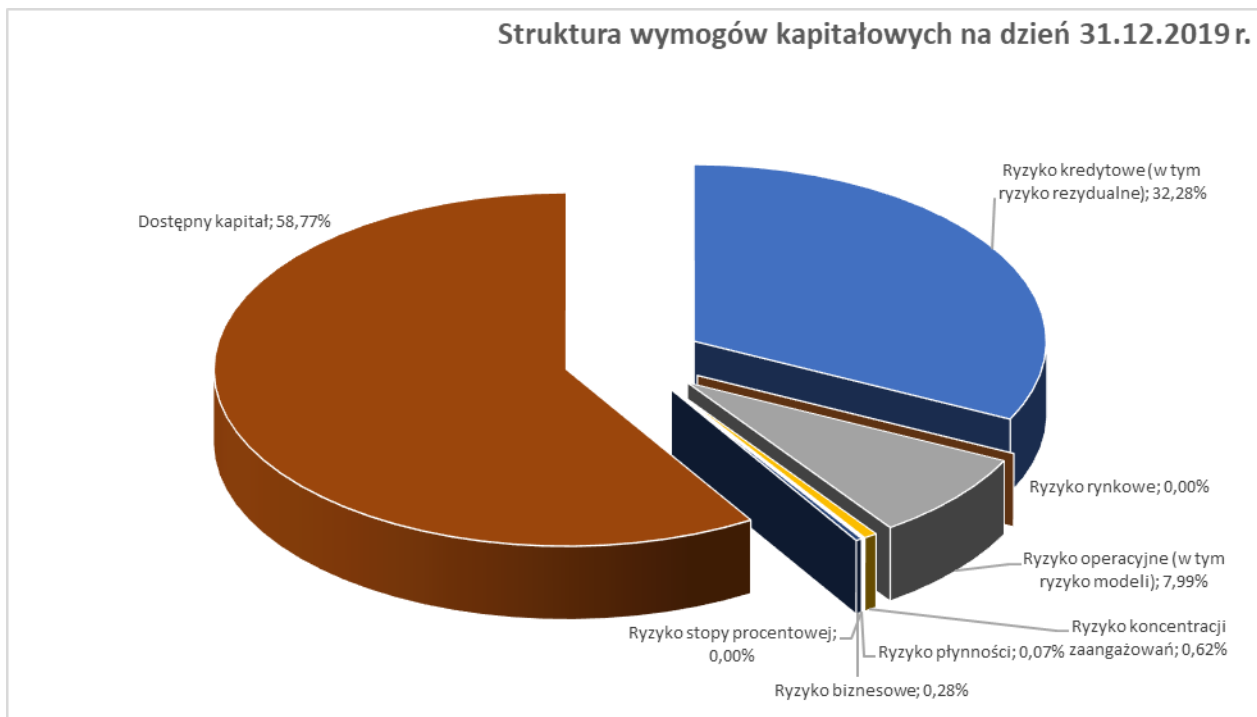
wymogi kapitałowe w ramach Filaru II NUK; w Polityce kapitałowej, określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku; poddaje analizie przestrzeganie limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości; dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej; dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane); ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku.

Podstawowe elementy planowania kapitałowego to:

1. Wysokość i dynamika funduszy własnych Banku,
2. Wysokość i dynamika kapitału Tier I i Tier podstawowy I,
3. Struktura funduszy własnych, w tym kapitałów najwyższej jakości,
4. Źródła budowy funduszy własnych,
5. Wysokość i rodzaje wymogów kapitałowych (minimalnych i wewnętrznych),
6. Limity alokacji kapitału,
7. Minimalne i wewnętrzny wskaźniki kapitałowe.

Poziom alokacji kapitału - wykorzystanie limitów zgodnie z Polityką kapitałową

Wyszczególnienie	Limit w %	Udział na dzień analizy	Poziom wykorzystania limitu
Ryzyko kredytowe (w tym ryzyko rezydualne)	45%	32,28%	71,73%
Ryzyko rynkowe	0%	0,00%	0,00%
Ryzyko operacyjne (w tym ryzyko modeli)	10%	7,99%	79,87%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	2%	0,62%	30,84%
Ryzyko płynności	3%	0,07%	2,23%
Ryzyko stopy procentowej	3%	0,00%	0,00%
Ryzyko biznesowe	5%	0,28%	5,68%
Pozostałe ryzyka	1%	0,00%	0,00%
SUMA	69%	41,23%	-

7. Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest wyodrębnionym obszarem zarządzania ryzykiem oraz jest częścią systemu kontroli wewnętrznej Banku, a jego podstawowym zadaniem jest podejmowanie działań prewencyjnych mających na celu zapobieganie narażenia Banku na występowanie zdarzeń wynikających z ryzyka braku zgodności.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Bank prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące elementy:

- 1) identyfikację- w szczególności poprzez analizę przepisów prawa- na podstawie informacji wewnętrznych i zewnętrznych, a także zgłoszonych informacji o naruszeniu przepisów,
- 2) ocenę ryzyka – poprzez pomiar lub szacowanie, analizę ryzyka,
- 3) kontrolę ryzyka – projektowanie i wprowadzanie, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów ryzyka braku zgodności,
- 4) monitorowanie – wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów ryzyka braku zgodności,
- 5) raportowanie – na temat ryzyka braku zgodności, do Zarządu komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

W Banku są ewidencjonowane informacje o incydentach i zdarzeniach rzeczywistych, powiązanych z ryzykiem braku zgodności, zgodnie z zasadami określonymi w „Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności”. Informacje te, są klasyfikowane i przetwarzane w celu zidentyfikowania profilu oraz określenia poziomu ryzyka braku zgodności w Banku.

Poziom ryzyka braku zgodności jest monitorowany zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności”. Poziom ryzyka braku zgodności oraz straty ponoszone w tym obszarze są raportowane do odpowiednich instytucji zewnętrznych zgodnie z przepisami dotyczącymi zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Proces ograniczania ryzyka braku zgodności jest jednym z najważniejszych wchodzących w skład zarządzania ryzykiem braku zgodności. Decyzje o ograniczaniu ryzyka braku zgodności bezpośrednio kształtują profil ryzyka braku zgodności.

8. Ryzyko modeli

Ryzyko modelu jest uznawane przez Bank za jedno z ryzyk nieodłącznie związanych z prowadzeniem działalności bankowej z powodu stosowania modeli. Zatem to ryzyko objęte jest procesem zarządzania, w oparciu o formalnie ustalone zasady pozwalające na właściwą identyfikację tego ryzyka i jego rzetelną ocenę, jak również zapewniające funkcjonowanie właściwych mechanizmów kontrolnych oraz narzędzi aktywnego sterowania stopniem narażenia na to ryzyko, z uwzględnieniem efektywnego procesu raportowania.

Zarządzanie ryzykiem modeli w Banku realizowane jest z uwzględnieniem struktury organizacyjnej i kompetencji wynikających z Regulaminu Organizacyjnego Banku Spółdzielczego w Jaworze.

Zarząd Banku ponosi odpowiedzialność za wdrożenie efektywnego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem modeli w Banku, z uwzględnieniem właściwego podziału ról, zasad współpracy i odpowiedzialności poszczególnych uczestników tego procesu.

Bank dokonuje klasyfikacji modeli do dwóch klas istotności: modele istotne oraz modele nieistotne.

VI. Fundusze własne- art. 437 CRR

Fundusze własne Banku wyliczane są zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia CRR. Są znaczącym źródłem finansowania działalności Banku i gwarancją jego rozwoju. Stanowią także zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania klientów Banku.

Bank Spółdzielczy w Jaworze w celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiarów prowadzonej działalności, tj. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.

Fundusze własne Banku (uznany kapitał) na dzień: **31.12.2019 r.** składały się tylko z kapitału podstawowego Tier I i wyniosły 10 142 tys. zł. W Banku nie występuje kapitał dodatkowy Tier I ani kapitał Tier II.

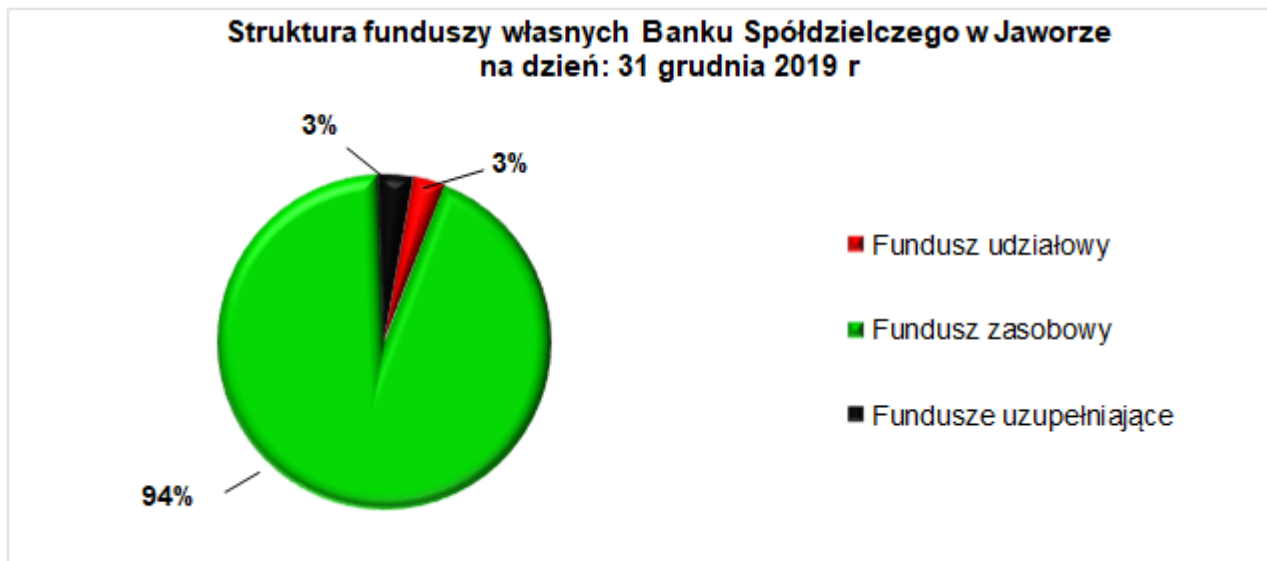
Struktura funduszy własnych Banku obliczonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR według stanu na dzień 31.12.2019 roku

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Fundusze własne	10 142
Fundusz udziałowy zamortyzowany	306
Fundusz zasobowy	9 526
Fundusz ogólnego ryzyka	0
Fundusz rezerwowy	0
Fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego (stan)	43
Fundusz z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	368
Fundusz z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wyłączenia:	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-70
Wartości niematerialne i prawne (-)	- 17
Wycena AVA	-14
Kapitał Tier I	10 142
Rezerwa na ryzyko ogólne	0
Kapitał dodatkowy	0
Kapitał Tier II	0

Kapitał Tier I banku obejmuje:

- 1) Kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) **Kapitał rezerwowy** – (fundusz zasobowy) tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku,
 - b) **wpłacony fundusz udziałowy**,
 - c) **skumulowane inne całkowite dochody** – składa się z funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - d) **pomniejszenie wynikające w zaangażowanie w kapitale podstawowym podmiotów sektora finansowego** – obejmuje wartość zaangażowania w kapitale podstawowym powyżej 10% funduszy własnych banku,
 - e) **inne wartości nie materialne i prawne** - obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank. Ujmowane w kwocie netto, pomniejszając fundusze.

Na dzień: 31 grudnia 2019 roku fundusze własne banku wynoszą: **2 381 642,37** przy średnim kursie EURO wg tabeli nr 251/19 ogłoszonej w dniu: 31.12.2019 roku wynoszącym 4,2585 zł.

VII. Wymogi kapitałowe - art. 438 CRR

Całkowity wymóg kapitałowy na ryzyka Filaru I w Banku Spółdzielczym w Jaworze stanowi sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego.

W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, Bank dokonuje oceny czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny ponoszonego ryzyka.

Proces szacowania wysokości kapitału niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka (kapitał wewnętrzny) odbywa się w następujących etapach:

- określenie całkowitego kapitału regulacyjnego ;
- ocena w procesie ICAAP istotności ryzyk bankowych nie w pełni ujętych w kapitale regulacyjnym oraz pozostałych ryzyk, na które narażony jest Bank;
- oszacowanie poziomu kapitału wewnętrznego.

Wymogi kapitałowe obejmują:

- 1) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego;
- 2) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego inaczej walutowego;
- 3) łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań;
- 4) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej,
- 5) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Regulacje nadzorcze zobowiązują banki do utrzymywania kapitału regulacyjnego na trzy rodzaje ryzyk bankowych: kredytowe, operacyjne i rynkowe (walutowe).

Łączny wymóg kapitałowy wyliczony na rok 2019 dla Banku wyniósł **4 084 tys. zł.**

Miarą adekwatności kapitałowej jest m.in. łączny współczynnik kapitałowy. Łączny współczynnik kapitałowy jest podstawową miarą stosowaną do zarządzania kapitałem. Na dzień 31.12.2019 roku współczynnik kapitałowy wyniósł 19,86%.

Tabela: Regulacyjny wymóg kapitałowy w tys. zł.

Wymóg kapitałowy		31.12.2019
Ryzyko kredytowe		3 274
Ryzyko operacyjne		810
Ryzyko walutowe		0
Łączny wymóg kapitałowy		4 084

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczany jest na podstawie metody standardowej wyliczenia wymogów kapitałowych zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały NR 76/2010KNF. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%.

Lp.	Ekspozycje razem bilansowe i pozabilansowe:	Ekspozycja pierwotna przed uwzględnieniem współczynnika konwersji	Korekty wartości oraz rezerwy związane z ekspozycją pierwotną	Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw	W pełni skorygowana wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji	Wzrost ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika konwersji M SP	Wzrost ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika konwersji M SP
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	29 256 479,00	0,00	29 256 479,00	29 256 479,00	29 256 479,00	767 408,00	767 408,00
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub i władz lokalnych	14 002 320,00	0,00	14 002 320,00	14 002 320,00	14 002 320,00	2 800 464,00	2 800 464,00
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6 472,00	0,00	6 472,00	6 472,00	6 472,00	1 294,00	1 294,00
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Ekspozycje wobec instytucji	41 836 990,00	0,00	41 836 990,00	41 836 990,00	41 836 990,00	1 119 950,00	1 119 950,00
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	7 005 393,00	-31 065,00	6 974 328,00	6 974 328,00	6 114 352,00	6 114 352,00	5 120 036,00
8	Ekspozycje detaliczne	10 380 895,00	-150 378,00	10 210 519,00	10 210 519,00	10 203 557,00	7 652 688,00	7 640 925,00
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	22 717 085,00	-96 170,00	22 320 915,00	22 320 915,00	22 181 103,00	22 181 103,00	18 330 394,00
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 054 901,00	-1 560 639,00	494 062,00	494 062,00	494 062,00	655 094,00	655 094,00
11	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Ekspozycje kapitałowe	2 585 661,00	0,00	2 585 661,00	2 585 661,00	2 585 661,00	2 585 661,00	2 585 661,00
16	Inne pozycje	5 326 811,00	0,00	5 326 811,00	5 326 811,00	5 326 811,00	1 908 521,00	1 908 521,00
Razem pozycje bilansowe i pozabilansowe		135 153 007,00	-2 138 450,00	133 014 557,00	133 014 557,00	132 007 807,00	45 786 515,00	40 929 747,00

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczany jest metodą wskaźnika bazowego. Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat obrotowych, wyników wyznaczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku:

- 1) przychody z tytułu odsetek;
- 2) koszty z tytułu odsetek;
- 3) przychody z tytułu prowizji;
- 4) koszty z tytułu prowizji;
- 5) przychody z udziałów i innych akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu;
- 6) wynik operacji finansowych,
- 7) wynik z pozycji wymiany;
- 8) pozostałe przychody operacyjne.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 15% wskaźnika.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień: **31.12.2019 roku** wynosi: **810 tys. zł.**

Tabela: Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego:

Treść	Wynik na działalności bankowej	Pozostałe przychody operacyjne	Razem
rok 2016	5 225	372	5 597
rok 2017	4 856	469	5 326
rok 2018	4 960	318	5 279
Suma wyników			16 202
Średnia			5 401
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego			810

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego (walutowego) - Bank nie wyznacza wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego rozumianego jako ryzyko walutowe, ponieważ ryzyko to w Banku nie istnieje.

Tabela: Regulacyjny współczynnik kapitałowy

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Regulacyjne wymogi</i>
Ryzyko kredytowe	3 274
Ryzyko rynkowe (walutowe)	0
Ryzyko operacyjne	810
Całkowity wymóg kapitałowy	4 084
Całkowity wymóg kapitałowy x 12,5	51 056
Fundusze własne	10 142
Łączny współczynnik kapitałowy	19,86 %
Ryzyko koncentracji	0
Ryzyko płynności	0
Ryzyko stopy procentowej	0

VIII. Adekwatność kapitałowa

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

Łączny współczynnik kapitałowy wyniósł na koniec grudnia 2019 roku 19,87% i znacznie przewyższał regulacyjne minimum 8% oraz zalecany przez KNF poziom 13,5%; współczynnik kapitału Tier I ukształtował się na poziomie 19,86%. Wewnętrzny współczynnik wypłacalności kształtował się na poziomie 19,40%. Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego ICAAP jest zapewnienie utrzymania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Proces ICAAP jest procesem łączącym elementy zarządzania ryzykiem oraz zarządzania kapitałem.

Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy.

Rodzaj ryzyka	Alokacja kapitału (minimalny wymóg kapitałowy)	Alokacja kapitału (dodatkový wymóg kapitałowy)	Alokacja kapitału (łączny wymóg kapitałowy)	Określenie istotności ryzyka
Ryzyko kredytowe (w tym ryzyko rezydualne)	3 273,68	0,00	3 273,68	istotne
Ryzyko rynkowe	0,00	0,00	0,00	nieistotne
Ryzyko operacyjne (w tym ryzyko modeli)	810,05	0,00	810,05	istotne
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	X	62,56	62,56	istotne
koncentracja "dużych" zaangażowań	X	0,00	0,00	istotne
koncentracji w sektor gospodarki	X	0,00	0,00	nieistotne
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	X	0,00	0,00	nieistotne
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	X	62,56	62,56	istotne
koncentracji geograficznej	X	0,00	0,00	nieistotne
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	X	0,00	0,00	istotne
Ryzyko płynności	X	6,78	6,78	istotne
Ryzyko biznesowe	X	28,80	28,80	istotne
Pozostałe rodzaje ryzyka, z tego:	X	0,00	0,00	nieistotne
ryzyko utraty reputacji	X	0,00	0,00	nieistotne
ryzyko transferowe	X	0,00	0,00	nieistotne
Wymóg kapitałowy RAZEM	4 083,73	98,15	4 181,88	
Fundusze własne (uznane łączne kapitały)		10 142,00		
Kapitał podstawowy Tier I		10 142,00		
Kapitał Tier I		10 142,00		
Łączny współczynnik wypłacalności [%]		19,86		min. 13,5%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]		19,86		min. 10%
Współczynnik kapitału Tier I [%]		19,86		min. 11,5%
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]		19,40		min. 12,0%
Współczynnik Fundusze własne / kapitał wewnętrzny		2,43		min. 1,00

„Polityka Informacyjna Banku Spółdzielczego w Jaworze dotycząca adekwatności kapitałowej”, zwana dalej „Polityką” stanowi wykonanie postanowień art. 111a ustawy Prawo bankowe oraz Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 39, z późniejszymi zmianami).

Ujawnianie informacje powinny spełniać wymogi:

- 1) kompleksowość, przedstawiająca aktualny obraz ryzyk związanych z działalnością Banku;
- 2) przydatność i aktualność, pozwalające ocenić bezpieczeństwo i stabilność działań Banku;
- 3) wiarygodność, odzwierciedlająca ekonomiczną treść zdarzeń i transakcji;
- 4) porównywalność, umożliwiającą ocenę pozycji finansowej i wyniku finansowego Banku względem innych banków;
- 5) istotność i przydatność do oceny ryzyka Banku.

Zakres ogłaszanych informacji nie obejmuje informacji, których ujawnienie może mieć niekorzystny wpływ na pozycję Banku na rynku. Bank nie ujawnia informacji nieistotnych w procesie wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, tj. takich informacji, których pominięcie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby wykorzystującej takie informacje przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych, lub wpłynąć na taką ocenę lub decyzję.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym Bank ogłasza z częstotliwością roczną, tj. nie później niż w terminie **30 dni** od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Banku przez Zebranie Przedstawicieli.

W przypadku wystąpienia zdarzenia skutkującego istotną zmianę profilu ryzyka, Bank ogłosi informacje w okresie nie przekraczającym **trzech miesięcy** od daty zajścia takiego zdarzenia.

„Polityka informacyjna Banku Spółdzielczego w Jaworze dotycząca adekwatności kapitałowej” udostępniana jest Klientom w formie papierowej, w miejscu wykonywania czynności, tj. we wszystkich placówkach Banku, w sposób ogólnie dostępny na tablicach ogłoszeń.

Ogłaszane informacje podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd Banku.

VIII. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta – art.439 CRR

Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

IX. Bufory kapitałowe – art. 440 CRR

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych ponad poziomy minimalne określone w art. 92 ust. 1 Rozporządzenia CRR. Bufory powinny być pokrywane kapitałem podstawowym Tier I.

Zgodnie z w/w Ustawą, na dzień 31.12.2019 r. Bank utrzymywał:

- 1) wskaźnik bufora zabezpieczającego - bufor zabezpieczający obowiązuje wszystkie banki. Sukcesywnie, co roku, był on zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5 % w 2019 roku,
- 2) wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla instytucji. Na podstawie art. 83 oraz art. 96 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym (...), od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0 % dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym kwota bufora antycyklicznego na dzień 31.12.2019 r. wynosiła 0 zł,
- 3) wskaźnik bufora ryzyka systemowego - wartość bufora ryzyka systemowego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r. w sprawie bufora ryzyka systemowego, od 1 stycznia 2018 r. wynosił 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

X. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441 CRR

Obowiązek ujawnienia nie dotyczy Banku.

XI. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 CRR

Ekspozycja przeterminowana to część lub całość należności (kapitał i odsetki) niespłaconej Bankowi przez kredytobiorcę w ustalonym w umowie kredytu terminie.

Należności o utraczonej jakości – ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do grupy zagrożonych tj. zaklasyfikowane do kategorii: „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Zasady i tryb równoważenia skutków ryzyka, wynikającego z transakcji kredytowych, w drodze odpowiedniej klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i utrzymywania rezerw celowych w wysokości odpowiedniej do ponoszonego przez Bank ryzyka określone zostały w „Instrukcji Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych”. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, Bank klasyfikuje ekspozycje kredytowe do kategorii „**normalne**”, „**pod obserwacją**”, „**poniżej standardu**”, „**wątpliwe**” i „**stracone**”.

Jeżeli Bank posiada więcej niż jedną ekspozycję kredytową wobec jednego klienta, wszystkie ekspozycje kredytowe wobec tego klienta klasyfikuje się do najwyższej kategorii ryzyka spośród kategorii przypisanych tym ekspozycjom, przy czym:

- 1) zmiana klasyfikacji kredytu detalicznego (pożyczki detalicznej) nie wpływa na klasyfikację kredytu mieszkaniowego (pożyczki mieszkaniowej) lub kredytu hipotecznego (pożyczki hipotecznej) oraz zmiana klasyfikacji kredytu mieszkaniowego (pożyczki mieszkaniowej) lub kredytu hipotecznego (pożyczki hipotecznej) nie wpływa na klasyfikację kredytu detalicznego (pożyczki detalicznej);
- 2) zmiana klasyfikacji kredytów, o których mowa wyżej, nie wpływa na klasyfikację ekspozycji kredytowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą tego klienta oraz zmiana klasyfikacji ekspozycji kredytowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą klienta nie wpływa na klasyfikację kredytów, o których mowa wyżej, udzielonych temu klientowi.

Klasyfikacja do poszczególnych grup ryzyka odbywa się wg dwóch kryteriów tj.:

- 1) **kryterium terminowości** – dotyczy wszystkich rodzajów ekspozycji kredytowych. Opóźnienie w spłacie części raty kapitałowej i odsetkowej, w kwocie nie przekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji do wyższej kategorii ryzyka. Klasyfikacja ekspozycji kredytowych wg kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w okresach dziennych w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu ewidencyjno-księgowego Banku;

- 2) **kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej** – dotyczy ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów i pożyczek dla klientów instytucjonalnych - klasyfikacja powinna być sporządzona według danych aktualnych na dzień przeprowadzenia klasyfikacji z uwzględnieniem korekty w zakresie sezonowości oraz incydentalnego charakteru zdarzeń nie stanowiących, w ocenie Banku zagrożenia dla terminowej spłaty należności.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi, które tworzone są w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem. Rezerwy celowe tworzone są na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności związane są z ekspozycjami kredytowymi tworzone są w ciężar kosztów, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii:

- 1) „**normalne**” – 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) „**pod obserwacją**” – 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych,
- 3) „**poniżej standardu**” – 20% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych,
- 4) „**wątpliwe**” – 50% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych,
- 5) „**stracone**” – 100% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych.

**Wartość należności zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” i „pod obserwacją”
na dzień 31.12.2019 r.**

Kredyty w sytuacji:	
normalnej	47 525
pod obserwacją	115
Razem	47 640

**Wartość należności zaklasyfikowanych do kategorii kredytów zagrożonych
na dzień 31.12.2019 r.**

Kredyty zagrożone w sytuacji:	
poniżej standardu	2 052
wątpliwej	0
straconej	1 472
Razem	3 524

XII. Aktywa wolne od obciążeń - art. 443 CRR

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Na dzień 31.12.2019 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń (w gr.).

AKTYWA	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Aktywa instytucji zgłaszającej:	0	0	37 353 246,40	0
1. Instrumenty kapitałowe	0	0	1 805 182,50	0
2. Dłużne papiery wartościowe	0	0	35 548 063,90	0
3. Inne aktywa	0	0	0	0

XIII. Korzystanie z ECAI – art. 444 CRR

Na dzień 31.12.2019 r. Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

XIV. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 CRR

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

XV. Ryzyko operacyjne – art. 446 CRR

Ryzyko to zostało zdefiniowane jako ryzyko wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne (braku zgodności). Może mieć charakter personalny, rzeczowo-techniczny, organizacyjny, jak też wynikający z relacji z klientami, udziałowcami, akcjonariuszami, władzami nadzoru i z osobami trzecimi.

Ograniczanie ryzyka odbywa się poprzez system kontroli wewnętrznej, przegląd procedur, samokontrolę pracowników, a także wewnętrzne regulacje określające ramy działania Banku.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku wdrożono według postanowień Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego oraz Rekomendacji D i M, co w szczególności przejawia się jasnym określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyznaczają: Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym, określająca najistotniejsze cele zarządzania ryzykiem operacyjnym, Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym, zawierająca opis struktury

organizacyjnej oraz model procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku oraz Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym. Celem nadrzędnym systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

W celu opisanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym stosowane są następujące rodzaje aktów normatywnych:

- 1) Uchwały Rady Nadzorczej Banku (zatwierdzające strategię i polityki zarządzania tym ryzykiem),
- 2) Uchwały Zarządu (przyjmujące strategię i polityki oraz wprowadzające regulaminy i instrukcje w zakresie zarządzania wymienionym ryzykiem, a także wprowadzające wartości progowe akceptowalnego ryzyka operacyjnego),

Bank rozwija system informatyczny EuroBankNet wspomagający obsługę zintegrowanego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Funkcjonalność tego systemu wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym wymienionych w Polityce.

W Banku zbierane i ewidencjonowane są informacje o zdarzeniach klasyfikowanych w obszarze ryzyka operacyjnego. Informacje te są przetwarzane w celu zidentyfikowania profilu oraz określenia poziomu ryzyka operacyjnego Banku oraz raportowane zgodnie z zasadami dotyczącymi systemu raportowego w zakresie ryzyka operacyjnego. Bank kontroluje jakość danych do raportowania, które są wykorzystywane w procesie zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Identyfikacja ryzyka operacyjnego:

- 1) ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację zdarzeń operacyjnych,
- 2) ryzyko operacyjne jest identyfikowane i rejestrowane w celu rozpoznawania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka,
- 3) ryzyko operacyjne jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w działaniach realizowanych przez Bank, a w szczególności w celu zapobiegania powstawaniu zagrożeń dla zachowania ciągłości działania Banku.

Monitorowanie ryzyka operacyjnego:

- 1) poziomy ryzyka operacyjnego są monitorowane we wszystkich obszarach działania Banku,
- 2) monitorowanie poziomów ryzyka operacyjnego prowadzone jest przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz.

Raportowanie ryzyka operacyjnego:

- 1) poziom ryzyka operacyjnego Banku raportowany jest w cyklach miesięcznych,
- 2) system raportowania poziomu ryzyka operacyjnego jest udokumentowany, a definicje poszczególnych raportów obejmują co najmniej następujące elementy:
 - a) cel sporządzenia raportu,
 - b) zakres danych,
 - c) format danych,
 - d) termin wykonania;
- 3) raporty poziomu ryzyka operacyjnego są wykonywane przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, który jednocześnie odpowiada za jakość i terminowość wykonania raportów,
- 4) raporty poziomu ryzyka operacyjnego otrzymują:
 - a) Członkowie Rady Nadzorczej Banku,
 - b) Członkowie Zarządu Banku,
 - c) Kierownictwo jednostek i komórek organizacyjnych Banku,
 - d) Upoważnieni przedstawiciele instytucji zewnętrznych uprawnionych do otrzymywania raportów poziomu ryzyka operacyjnego Banku.

Redukowanie ryzyka operacyjnego – w Banku zdefiniowane są metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka.

Do podstawowych metod ograniczania ryzyka operacyjnego należą: modyfikowanie wewnętrznych aktów normatywnych; rozszerzone monitorowanie ryzyka operacyjnego w sytuacjach stwarzających realne zagrożenie przekroczenia wartości progowych akceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego; przenoszenia odpowiedzialności (outsourcing); zabezpieczenia fizyczne ludzi, pomieszczeń, sprzętu, dokumentów i informacji.

Natomiast do podstawowych metod łagodzenia skutków zrealizowania ryzyka operacyjnego należą:

- 1) zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia);
- 2) zabezpieczenia fizyczne ludzi, pomieszczeń, sprzętu, dokumentów i informacji;
- 3) plany awaryjne.

Bank podejmuje podstawowe działania powodujące ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego, którymi są:

- 1) zmiany organizacyjne,
- 2) zmiany w strukturze zatrudnienia,

- 3) szkolenia,
- 4) zmiany w regulacjach, w tym zmiana procedur dotyczących kontroli wewnętrznej,
- 5) wymiana sprzętu komputerowego,
- 6) remonty,
- 7) inne nakłady inwestycyjne mające na celu ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego,
- 8) doskonalenie kontroli wewnętrznej.

Jednym z istotnych elementów ograniczania skutków ryzyka operacyjnego jest odpowiednia polityka kadrowa Banku, która opiera się na zarządzaniu zasobami ludzkimi uznając pracowników Banku za najbardziej wartościowy element organizacji, dążeniu do zharmonizowania interesów stron, które mają udział w organizacji tj.: pracowników, udziałowców i klientów, budowaniu zasady identyfikowania się pracowników z celami organizacji, wzajemnego zaufania i współpracy pomiędzy nimi.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień: **31.12.2019 roku** wynosi: **810 tys. zł.**

Bank prowadzi rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego. Analiza rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego wykazała, iż za 2019 r. Bank poniósł koszty rzeczywiste netto w kwocie niespełna 4 tys. zł natomiast koszty potencjalne oszacował na kwotę ponad 4 tys. zł. Pracownicy Banku zobowiązani są do dokonywania wpisu incydentu do rejestru w dniu, w którym zaistniały zdarzenia ryzyka operacyjnego.

XVI. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 CRR

Bank zaangażował się w akcje Banku zrzeszającego BPS z przyczyn strategicznych i w celu jego dokapitalizowania. Na dzień 31.12.2019 r. Bank Spółdzielczy w Jaworze posiadał 1 770 tys. Akcji Banku BPS S.A.

Bank stosował metody wyceny papierów kapitałowych zgodnie z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz. U. z 2013r. poz. 330).

Bank Spółdzielczy w Jaworze zawarł dnia 17 września 2015 r. umowę o zarządzanie portfelem instrumentów finansowych przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Na dzień 31.12.2019 roku zaangażowanie kapitałowe Banku przedstawiało się następująco:

- 1) bony pieniężne Narodowego Banku Polskiego,
- 2) obligacje (komunalne, korporacyjne, BPS, Skarbu Państwa),
- 3) akcje Banku Zrzeszającego,
- 4) udziały Domu Brokerskiego Bankowości Spółdzielczej,
- 5) udziały mniejszościowe (SSOZ, TUW MACIF Życie).

Posiadane udziały i akcje w innych jednostkach na dzień 31.12.2019 roku wyniosły 1 805 tys. zł.

Na dzień: 31.12.2019 roku lokaty międzybankowe wyniosły 25 645 tys. zł.

Bank nie prowadził działalności maklerskiej.

Odpisy z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych z uwzględnieniem podziału na rodzaje aktywów finansowych:

- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu – **nie dotyczy**,
- udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne Banku – **nie dotyczy**,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności – **nie dotyczy**,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Bank dokonywał odpisu aktualizacyjnego aktywów finansowych:

Odpis aktualizacyjny na obligacje	Stan na 01.01.2019	Zwiększenia odpisu	Rozwiązanie rezerw	Stan na 31.12.2019
OT Logistics S.A.	75 479,25	110 500,13	0,00	185 979,38
Meyra Group S.A. (Medort S.A.)	52 741,00	79 133,60	0,00	131 874,60
American Heart of Poland S.A.	35 118,35	0,00	35 118,35	0,00
Razem odpis aktualizacyjny	163 338,60	189 633,73	35 118,35	317 853,98

Bank dokonywał wyceny aktywów finansowych:

- Obligacji skarbowych

Lp.	NAZWA	Wartość rynkowa na dzień: 31.12.2019
2	Obligacje WZ0120	500 000,00
3	Obligacje WZ0126	2 984 700,00
4	Obligacje WZ0528	2 961 000,00
5	Obligacje WZ0528	2 961 000,00
	RAZEM	9 406 700,00

• Obligacji komercyjnych

Lp.	NAZWA	KOD ISIN	Wartość rynkowa na dzień: 31.12.2019
1	Alior Bank S.A. SERIA B	PLMRTMB00026	274 300,00
2	Bank Pocztowy S.A. SERIA C3	PLBPCZT000C3	100 000,00
3	Bank Pocztowy S.A. SERIA P1	PLBPCZT00080	195 433,70
4	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	PLPEKAO00289	203 900,00
5	Develia S.A. Seria LCC006100521	PLLCCRP00082	301 200,00
6	ENEA S.A. 0220	PLENEA000088	100 700,00
7	Fabryka Maszyn FAMUR S.A.	PLFAMUR00038	300 000,00
8	GPW S.A. SERIA D	PLGPW0000074	222 508,00
9	HB REAVIS FINANCE SP. Z.O.O.	PLHBRVS00011	134 502,90
10	KRUK S.A. SERIA U2	PLKRK0000325	97 805,10
11	mBANK S.A. SERIA MBKO170125	PLBRE0005185	502 500,00
12	MEYRA GROUP S.A. SERIA C	PLMDRT000027	257 920,00
13	ORBIS S.A. SERIA ORB B 290721	PLORBIS00055	152 235,00
14	OT LOGISTICS S.A. SERIA D	PLODRTS00108	291 483,75
15	PKN ORLEN S.A. SERIA B	PLPKN0000166	151 830,00
16	PKO BP S.A. SERIA OP0827	PLPKO0000099	203 000,00
17	POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ S.A.	PLPZU0000037	103 240,00
18	ROBYG S.A. SERIA PA	PLROBYG00255	130 702,00
19	SANTANDER BANK POLSKA S.A.	PLBZ00000275	511 500,00
RAZEM			4 234 760,45

Dokonano wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej. Na kwotę: **4 234 760,45 zł**. Skutki wyceny odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny, w kwocie 105 354,56 zł na obligacje skarbowe oraz w kwocie 262 398,11 zł na obligacje komercyjne.

- a) Przychody i koszty zrealizowane na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu (sprzedane, zlikwidowane):

Wynik operacji finansowych	Przychody	Koszty	Wynik na papierach wartościowych
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	321 728,96	34 076,00	287 652,96

- b) Przychody i koszty z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej na dzień sprzedaży: **nie wystąpiły**.
- c) Zyski i straty nadzwyczajne: **nie wystąpiły**.
- d) Dokonane odpisy w ciężar utworzonej rezerwy: **nie wystąpiły**.
- e) Przychody z tytułu dywidend.

Bank w roku 2019 **nie otrzymał** dywidendy od Akcji BPS S.A.

XVII. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 CRR

W Banku Spółdzielczym w Jaworze zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej zajmuje się Bank BPS S.A. zgodnie z postanowieniami umowy o świadczenie usług finansowych. Analiza ryzyka stopy procentowej sporządzana jest w okresach miesięcznych metodą luki niedopasowania terminów przeszacowania. Liczone jest ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta oraz ryzyko krzywej dochodowości.

Pod pojęciem ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej – zwanym dalej ryzykiem stopy procentowej, rozumie się obecne lub przyszłe ryzyko zarówno dla dochodów, jak i wartości ekonomicznej Banku, wynikające z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych.

Obejmuje ono:

- 1) **ryzyko niedopasowania** – ryzyko wynikające ze struktury terminowej pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych pozycji,
- 2) **ryzyko bazowe** - ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności/wymagalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 3) **ryzyko opcji klienta** - ryzyko wynikające z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy Bank lub jego klient może zmienić poziom i terminy przepływów pieniężnych.

W Banku najważniejsza część ryzyka stopy procentowej związana jest z ryzykiem niedopasowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż w największym stopniu wpływa na poziom ryzyka zmiany dochodu odsetkowego, a w konsekwencji i wyniku finansowego Banku oraz funduszy własnych. W związku z powyższym Bank koncentruje się przede wszystkim na zarządzaniu ryzykiem niedopasowania i ryzykiem bazowym.

Celem polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku, utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą. Zarządzanie ryzykiem ma na celu redukcję negatywnego wpływu zmian rynkowej stopy procentowej na sytuację finansową Banku i maksymalizację marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych. Celem Banku jest utrzymanie niskiej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

- 1) Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na:
 - a) analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
 - b) analizach narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
 - c) prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
 - d) dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
 - e) przestrzeganiu ustalonych limitów,
 - f) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.
- 2) Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
 - a) kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
 - b) wydłużanie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
 - c) skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
 - d) zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
 - e) zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
 - f) zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - g) zmianę strategii kredytowej.
- 3) Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - a) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - b) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
 - c) strategię działania i rozwoju Banku,
 - d) marże realizowane na poszczególnych produktach.
- 4) Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów poza odsetkowych w przychodach ogółem między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.
- 5) Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom ryzyka stopy procentowej są określone w założeniach do planu ekonomiczno-finansowego.

- 6) Bank w oparciu o przeprowadzone testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.
- 7) Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na spłacalność kredytów oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank podejmuje następujące działania:

- 1) prowadzi monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych,
- 2) analizuje kształtowanie się oprocentowania własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków i instytucji kredytowych na lokalnym rynku usług finansowych,
- 3) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku,
- 4) przeprowadza testy warunków skrajnych tj. analizuje wpływ szokowych zmian stóp procentowych (tj. o 200 punktów bazowych) na wynik finansowy.

W przypadku zniżujących rynkowych stóp procentowych Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości ujemnej, podejmując następujące działania:

- 1) skraca terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą;
- 2) wydłuża terminy środków lokowanych w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą,
- 3) rozbudowuje portfel kredytów o stałym oprocentowaniu,
- 4) dokonuje weryfikacji polityki kalkulacji cen kredytów, poprzez zwiększanie udziału marży stałej w stosunku do stóp bazowych przy ustalaniu stóp nominalnych,
- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu, poprzez preferowanie depozytów o krótszych terminach wymagalności.

Natomiast w przypadku wyższych rynkowych stóp procentowych Bank podejmuje następujące działania:

- 1) wydłuża terminy lokowanych środków oprocentowanych stałą stopą,
- 2) skraca terminy lokowanych środków w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą,
- 3) ogranicza portfel kredytów o stałym oprocentowaniu,
- 4) zmniejsza udział stałej marży odsetkowej w relacji do stóp bazowych, przy kalkulowaniu stóp nominalnych oprocentowania kredytów,
- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu, poprzez preferowanie depozytów o dłuższych terminach wymagalności.

Na dzień 31.12.2019r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) dla jednorazowego szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 200 pb.). W przypadku wzrostu stóp procentowych potencjalna zmiana (wzrost) wyniku odsetkowego, a tym samym i wyniku finansowego w skali 12 miesięcy wyniosłaby 160,59 tys. zł (1,57% funduszy własnych Banku na dzień analizy), natomiast w przypadku spadku stóp procentowych – spadek wyniku odsetkowego (wyniku finansowego) o 160,59 tys. zł (1,57% funduszy własnych Banku na dzień analizy). Obliczenia ryzyka stopy procentowej w zakresie miar opartych na dowodach-w szczególności dotyczące wskaźnika zmiany wyniku odsetkowego - uwzględniają fakt, iż plan odsetkowy na 2019 rok w wysokości 4.114 tys. zł został zrealizowany w 99,53%.

Z punktu widzenia procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej Banku (ICAAP) istotności poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej, tj. ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości oraz ewentualnej konieczności tworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka stopy procentowej stosowanych w procesie oceny adekwatności kapitałowej w 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj ryzyka	Limit (jako % funduszy własnych Banku)	31.12.2019	Wykorzystanie limitu
1. Ryzyko terminów przeszacowania	22 %	17,89%	81,31%
2. Ryzyko bazowe	1,50 %	1,18%	78,67%
3. Ryzyko opcji klienta	5% <i>kredytów ogółem</i> 5% <i>depozytów ogółem</i>	kredyty 1,23% depozyty 0,39%	kredyty 24,63% Depozyty 7,75%
4. Ryzyko krzywej dochodowości	1,50%	0,14%	9,42%

Na podstawie dokonywanej analizy pomiaru ryzyka stopy procentowej w cyklach miesięcznych sporządzane są raporty, których wyniki przedstawiane są Zarządowi. Informacje o narażeniu na ryzyko stopy procentowej są prezentowane Radzie Nadzorczej w cyklach miesięcznych. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

XVIII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 CRR

Bank nie posiada ekspozycji sekurytyzacyjnych.

XIX. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 CRR

Funkcjonujące w Banku polityki dotyczące wynagrodzeń to:

1. Polityka wynagrodzeń przyjęta Uchwałą nr 32/25/B/2017 Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze z dnia 28.12.2017 roku zatwierdzona Uchwałą 3/2018 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jaworze z dnia 28.02.2018r.
2. Polityka wynagrodzeń Rady Nadzorczej zatwierdzona Uchwałą 18/2018 Zebrania Przedstawicieli z dnia 29.06.2018 roku
3. Polityki zmiennych składników wynagrodzeń przyjęta Uchwałą nr 33/25/B/2017 Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze oraz zatwierdzona Uchwałą 4/2018 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jaworze z dnia 28.02.2018r.

Przyjęta przez Bank polityka wynagrodzeń wspiera:

- 1) prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka,
- 2) realizację strategii zarządzania bankiem i strategii zarządzania ryzykiem oraz ogranicza konflikt interesów.

Bank prowadzi wykaz osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku, o których mowa w art. 9ca ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, określonych zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (Dz. Urz. UE L 167 z 06.06.2014, str. 30, z późn. zm.4)), z zastrzeżeniem § 29 ust. 3.

Polityka wynagrodzeń określa:

- 1) stałe składniki wynagrodzenia oraz
- 2) zmienne składniki wynagrodzenia.

Polityka wynagrodzeń Banku realizowana jest z uwzględnieniem wielkości, ryzyk związanych z działalnością wewnętrzną, a także zakresu i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez Bank Spółdzielczy w Jaworze.

Nadzorowanie polityki w zakresie obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń realizowane jest przez Radę Nadzorczą. Nadzór nad polityką wynagrodzeń Banku obejmuje ocenę adekwatności polityki i poszczególnych elementów składowych wynagrodzeń, w tym kształt systemów motywacyjnych i dodatkowych korzyści.

Na system wynagrodzeń w Banku składają się:

- 1) wynagrodzenia zasadnicze;
- 2) wynagrodzenia zmienne;

3) benefity pozapłacowe.

Podstawę kształtowania polityki wynagrodzeń Banku stanowi wynagrodzenie zasadnicze.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń określa zasady ustalania, wypłaty i monitorowania zmiennych składników wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń ma na celu:

- 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowany przez Radę Nadzorczą poziom ryzyka Banku;
- 2) wspieranie realizacji strategii działania Banku;
- 3) ograniczenie konfliktu interesów;
- 4) wspieranie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- 5) kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wynikach poprzez wynagradzanie pracowników za osiągnięcie trwałych wyników odpowiadających długofalowym interesom Banku.

Polityka Banku w obszarze zmiennych składników wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku realizowana jest z uwzględnieniem formy prawnej, w jakiej działa Bank, rozmiaru działalności, ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a także zakresu i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez Bank Spółdzielczy w Jaworze.

Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać u pracownika zidentyfikowanego w Banku 100% .

Polityka, opracowana została na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe zwanej dalej Prawem bankowym;
- 2) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy , zwanej dalej Kodeksem pracy;
- 3) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (zwanego dalej Rozporządzeniem);
- 4) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (Dz. Urz. UE L167 z 06.06.2014 r.).

Wysokość wynagrodzenia zasadniczego Członków Zarządu ustalana jest przez Radę Nadzorczą w drodze Uchwały i jest uzależniona od zajmowanego stanowiska i kwalifikacji. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego jest zgodna z Tabelą miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego, stanowiącą załącznik do Regulaminu wynagradzania Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze. Wynagrodzenie zmienne Członków Zarządu ustalane jest przez Radę Nadzorczą Banku w drodze Uchwały.

Identyfikacja osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na poziom ryzyka odbywa się w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe. Za osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka w Banku uznaje osoby zatrudnione na następujących stanowiskach: Członka Zarządu, Głównego Księgowego oraz Samodzielnego Stanowiska ds. Zarządzania ryzykiem Braku Zgodności.

Zgodnie z Polityką zmiennych składników wynagrodzeń wypłacone w 2019 roku zmienne składniki wynagrodzeń wypłacane były z pominięciem zasady odroczenia ze względu na niewielką część odroczonej tzn. stanowiły nie więcej niż 10 % wyniku brutto.

Wynagrodzenie całkowite jest adekwatne i uwzględnia cele Polityki, a proporcje pomiędzy stałym wynagrodzeniem a wynagrodzeniem zmiennym umożliwiają prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzeń. Łączne wynagrodzenie zmienne przyznawane pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie ogranicza zdolności Banku do podwyższania funduszy własnych.

Bank nie wprowadza podziału wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej na stałe składniki wynagrodzenia i zmienne składniki wynagrodzenia oraz nie stosuje przepisów niniejszej Polityki do wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej.

Oceny efektów pracy Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza. Oceny efektów pracy pozostałych pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku ocenia Zarząd Banku.

Efekty pracy członków Zarządu obejmują następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach:

- 1) zysk netto,
- 2) zwrot z kapitału własnego (ROE) - brutto,
- 3) jakość portfela kredytowego,
- 4) współczynnik kapitałowy.

Ocenie podlega stopień wykonania ww. wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii Banku za dany okres. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie wskaźników wymienionych w ust. 1 był zrealizowany co najmniej w 90%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- 1) uzyskane absolutorium w okresie oceny,
- 2) pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe,
- 3) ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

Kryteria oceny efektów pracy pracowników zidentyfikowanych nie będących członkami Zarządu zależą od zajmowanego stanowiska i mogą to być kryteria finansowe jak i niefinansowe, odzwierciedlające realizację celów wynikających z pełnionej funkcji.

Wynagrodzenie zmienne pracowników zidentyfikowanych, w tym członków Zarządu, może być przyznawane i wypłacane na następujących zasadach:

- 1) z zastosowaniem zasad odroczenia:
 - a) 60% (sześćdziesiąt procent) wynagrodzenia zmiennego jest przyznawane i wypłacane, niezwłocznie po jego przyznaniu pracownikowi, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku;
 - b) 40% (czterdzieści procent) wynagrodzenia zmiennego jest przyznawane warunkowo i wypłacane z odroczeniem na zasadach przewidzianych w ust. 6 i 7.
- 2) Jeżeli część odroczonego (40%) jest na tyle niewielka, że jej wypłata nie wpłynie znacząco na wynik finansowy tzn. stanowi nie więcej niż 10 % wyniku brutto całość przyznanej premii może zostać wypłacona bez zastosowania odroczenia.

Zmienne wynagrodzenie w częściach może być przyznane pracownikowi zidentyfikowanemu jedynie pod warunkiem pozytywnej oceny jego pracy. W przypadku negatywnej oceny pracy pracownika zidentyfikowanego za dany okres, traci on prawo do tej części warunkowo przyznanego wynagrodzenia zmiennego.

W roku 2019 całe wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska mające istotny wpływ na poziom ryzyka w Banku było wypłacone w gotówce i nie podlegało odroczeniu.

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR – nie dotyczy, gdyż brak było wypłat wynagrodzeń w powyższych przedziałach.

Z uwagi na skalę działania Banku, nie powołano komitetu ds. wynagrodzeń.

XX. Dźwignia finansowa – art. 451 CRR

Bank posiada przygotowane w formie pisemnej strategię i procedury dotyczące ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w następującym zakresie:

- 1) zasad zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, o którym mowa w art. 128 ust. 2a ustawy – Prawo bankowe, przy czym w ramach zarządzania ryzykiem stosowane są wskaźniki ryzyka obejmujące wskaźnik określony zgodnie z art. 429 rozporządzenia nr 575/2013 i wskaźnik niedopasowania między aktywami i zobowiązaniami;
- 2) przeciwdziałania przez odpowiednie uwzględnianie potencjalnego wzrostu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej spowodowanego obniżeniem funduszy własnych banku w związku ze spodziewanymi lub zrealizowanymi stratami, w zależności od mających zastosowanie zasad rachunkowości, a w konsekwencji umożliwić bankowi przetrwanie szeregu różnych zdarzeń powodujących napięcia finansowe, dotyczących ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej.

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentową. Miarą kapitału jest Tier I. Miarą ekspozycji całkowitej jest suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału.

Wartość wskaźnika dźwigni na dzień **31.12.2019 r.** zgodnie z wyliczeniem w okresie przejściowym wynosiła 7,68% i mieści się w przyjętym limicie 5%.

W ramach zarządzania ryzykiem **nadmiernej dźwigni finansowej**, Bank monitoruje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach wyznaczania bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest w ramach raportów dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

Tabela 2. Wskaźnik dźwigni finansowej i łącznego współczynnika kapitałowego w (%)

	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana 12/2019 – 12/2018
Wskaźnik dźwigni	7,68	7,35	+ 0,38
Łączny współczynnik kapitałowy	19,86	17,10	+ 2,88

W porównaniu do okresu analogicznego ubiegłego roku wskaźnik dźwigni uległ zwiększeniu o 0,38 pp.

XXI. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 CRR

Bank nie stosuje metody IRB.

XXII. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 CRR

Bank Spółdzielczy w Jaworze nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania. W Banku ryzyko rezydualne stanowi element ryzyka kredytowego. Szczególnym przypadkiem ryzyka rezydualnego jest ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie. Przyczyną mogą być zmiany zachodzące w otoczeniu Banku (zmiany przepisów prawa, pogorszenie się sytuacji ekonomicznej w kraju jak i sytuacji majątkowej klientów) oraz niedostosowanie bądź nieprzestrzeganie wewnętrznych regulacji dotyczących ustanawiania oraz monitorowania zabezpieczeń kredytowych.

Bank stosuje tylko standardowe (typowe) formy zabezpieczeń tj. poręczenie według prawa wekslowego lub poręczenie według prawa cywilnego oraz przystąpienie do długu, zastaw rejestrowy, blokada środków pieniężnych, kaucja, cesja wierzytelności, hipoteka na nieruchomościach, gwarancja, ubezpieczenie kredytobiorcy, oświadczenie o poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego. W związku z powyższym Bank uznaje, iż ryzyko rezydualne nie ma charakteru istotnego i nie wyznacza dodatkowego wymogu kapitałowego z tego tytułu.

Bank Spółdzielczy w Jaworze przyjmuje zabezpieczenia, które mają być źródłem spłaty kredytu w przypadku, gdy klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia. Jakość i skuteczność zabezpieczenia spłaty kredytu nie zastępuje konieczności posiadania przez klienta zdolności kredytowej.

Wycena zabezpieczeń dokonywana jest w momencie ich przyjmowania, natomiast w trakcie trwania okresu kredytowania Bank dokonuje aktualizacji wyceny przyjętych zabezpieczeń.

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LTV przez cały okres kredytowania.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

- 1) skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
- 2) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw.

Wartość przyjmowanego zabezpieczenia uzależniona jest od:

- 1) oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy w przypadku kredytowania osób fizycznych;
- 2) klasy ryzyka w przypadku kredytowania działalności gospodarczej, chyba, że odrębne uregulowania wewnętrzne Banku stanowią inaczej.

W celu równoważenia skutków ryzyka, wynikającego z transakcji kredytowych, Bank przeprowadza odpowiednią klasyfikację ekspozycji kredytowych oraz tworzy i utrzymuje rezerwy celowe w wysokości odpowiedniej do ponoszonego przez Bank ryzyka. Bank dokonuje pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych o wartość zabezpieczenia hipotecznego lub zastawu rejestrowego.

Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

Informacje na temat koncentracji zaangażowania kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego – informacje dotyczące ryzyka koncentracji w pojedynczym instrumencie zabezpieczającym:

Zaangażowania według rodzaju zabezpieczenia w kwocie netto:	Stan na 31.12.2018		Stan na 31.12.2019	
	(w tys. zł.)	Zaangażowanie / Limit	(w tys. zł.)	Zaangażowanie / Limit
Weksel własny in blanco lub poręczenie według prawa wekslowego	23 783	0,00%	21 249	52,38%
Poręczenie według prawa cywilnego oraz przystąpienie do długu	13	0,00%	3	0,06%
Zastaw rejestrowy	1 530	16,44%	1331	27,10%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	74	1,59%	9	018%
Blokada środków pieniężnych	0	0,00%	0	0,00%
Kaucja	0	0,00%	0	0,00%
Cesja wierzytelności	7	0,00%	28	0,55%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	6 395	45,80%	5 587	24,43%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	20 803	55,87%	18 432	46,90%
Gwarancja	0	0,00%	0	0,00%
Ubezpieczenie kredytu	781	0,00%	588	11,97%
Ekspozycje nie zabezpieczone	0	0,00%	3890	79,19%
Inne formy zabezpieczeń prawnych	308	0,00%	1 846	36,40%
Razem zaangażowania	53 694		52 963	

XXIII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 CRR

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXIV. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 CRR

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

XXV. Informacje dodatkowe

Informacja powyższa została zatwierdzona Uchwałą Nr 1/26/B/2020 Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze z dnia: 25.09.2020 roku.

*Zarząd
Banku Spółdzielczego
w Jaworze*